

A Fővárosi Ítéltábla a Kodela Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek a Birher Ügyvédi Iroda által képviselt Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (Budapest, Soroksári út 22-24.; levelezési cím: 1476 Budapest, Pf. 407.) I. rendű és a jogtanácsos által képviselt Földművelésügyi Miniszter (Budapest, Kossuth Lajos tér 11.) II. rendű alperes ellen megállapítás iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2014. június 2. napján kelt 66.P.25.125/2013/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla a pert a II. rendű alperessel szemben megszünteti, ebben a részében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi. Az elsőfokú ítéletnek az illeték viselésével kapcsolatos rendelkezését részben megváltoztatja, és a felperes által az államnak fizetendő illeték összegét 36.000 (harminchatezer) Ft-ra leszállítja. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) Ft + áfa ügyvédi munkadíjból, a II. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) Ft jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az I. rendű alperes ellen arra irányult, hogy a bíróság a Ket. 4. §-ának (1) bekezdése, 5. §-ának (1) bekezdése és 20. §-ának (1) bekezdése, valamint a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (MVH eljárási törvény) 57/A § (3) bekezdése alapján „állapítsa meg ... a jogellenes mulasztását, mivel nem tett eleget a jogszabályban előírt eljárási kötelezettségének”. Emellett a Ket. 4. § (2) bekezdésére, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére, valamint a 349. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes „jogellenes mulasztása, eljárása okán a felperest megilleti az a jog, hogy az alperestől kártérítést követeljen”.

A keresetét később kiterjesztette a II. rendű alperesre, mint az I. rendű alperes felügyeleti szervére és a perbeli ügyekben eljárni jogosult másodfokú hatóságra. (F/6/1. sz. előkészítő irat) Kérte annak „egyetemleges” megállapítását, hogy „az alperesek mulasztásos jogsértést követtek el, illetőleg a felperest megilleti az a jog, hogy az alperesektől kártérítést követeljen.” (6.sz. jegyzőkönyv) Előadása szerint „a keresetkiterjesztés alapjául szolgáló tények és jogi indokok értelemszerűen azonosak az I. rendű alperes elleni kereset tényeivel és jogi indokaival.” (F/6/1. sz. előkészítő irat) Az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetlevelében tényként adta elő, hogy az I. rendű alperes a számára területi alapú támogatás jogcímén megítélt összeget jogellenesen visszatartotta, a fellebbezését követően az eljárást felfüggesztette. A felfüggesztés ellen szintén fellebbezést terjesztett elő. Az I. rendű alperes az eljárási kötelezettségének nem tett eleget, a mulasztása abban

áll, hogy a fellebbezések nem kerültek lezárásra, másrészt a felfüggesztő végzés szándékosan kárt okozó, a felperest a bírósági út elől elzáró közigazgatási aktus. Az I. rendű alperes megsértette a tisztességes eljáráshoz és a határidőn belül történő döntéshozatalhoz fűződő jogát. A mulasztás megalapozza az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget. A kereset kiterjesztése után hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes másik két közigazgatási ügyben is hasonlóan járt el. Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Allították, hogy a felperes megállapítási keresete a Pp. 123. §-ában foglaltaknak nem felel meg, és érdemben is vitatták a kártérítési igény jogalapját.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.500.000 Ft feljegyzett eljárási illetéket, az I. rendű alperesnek 300.000 Ft + áfa perköltséget. Rögzítette, hogy ezt meghaladóan a felek a költségeiket maguk viselik. Tényként állapította meg, hogy „az alperes” a terület alapú támogatásként felperesnek megítélt 12.894.414 Ft-ot visszatartotta. Határozata ellen a felperes fellebbezést jelentett be, majd fellebbezéssel támadta meg „az alperesnek” az eljárást felfüggesztő határozatát. A fellebbezések elbírálása nem történt meg. Hasonlóképpen járt el „az alperes” a felperest megillető további két támogatás vonatkozásában. A II. rendű alperes a tárgyalás berekesztéséig a felperesi fellebbezés tárgyában nem hozott határozatot.

Jogi indokolásában kifejtette, hogy a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ában foglalt feltételei nem állnak fenn. Eseti döntésre hivatkozva rámutatott, hogy tisztán megállapításra irányuló kereset előterjesztésének eljárásjogi akadályja van, ha az ugyanezen jogviszonyból eredő marasztalásra vonatkozó követelést a felperes külön perre tartja fenn. Amennyiben a felperesnek kára keletkezett, azt jelen perben követelhetné volna. Nem vitásan a kártérítésre vonatkozó igények esetén vizsgálni kell a jogellenes és felróható magatartást, ez azonban nem jelenti azt, hogy a követelés jogalapját külön perben meg lehet állapítani. Amennyiben a felek között államigazgatási határozattal jött létre a jogviszony, akkor az ügyfelet megillető esetleges jogok érvényesítése az államigazgatási eljárás általános szabályai szerint történhet. Az eljárás törvényessége közigazgatási perben vizsgálható felül.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatását és az I., illetve a II. rendű alperes jogellenes mulasztásának megállapítását, mivel nem tettek eleget a jogszabályban előírt eljárási kötelezettségüknek. Emellett kérte annak a megállapítását, hogy az I-II. rendű alperesek jogellenes mulasztása, eljárása okán megilleti az a jog, hogy tőlük kártérítést követeljen. Másodlagosan a fellebbezés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Kifejtette a felperes, hogy a jelen ügy háttére a közte és az I. rendű alperes között egy gabona intervenciós tárolással kapcsolatosan folyamatban lévő kártérítési per, amelyben nem született még jogerős ítélet. A tevékenysége jelenleg már húsmarha tenyésztés és az ezzel kapcsolatban igényelhető támogatás folytán áll fenn közöttük jogviszony. Megismételte, hogy az I. rendű alperes a területi alapú támogatás jogcímén megítélt 12.894.414 Ft jogellenes visszatartásáról rendelkezett, majd a fellebbezését követően az eljárást felfüggesztette. A felfüggesztő végzés ellen előterjesztett fellebbezésről a II. rendű alperes csak az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, a törvényes határidőn túl döntött. Utalt arra is, hogy további két, a fentivel lényegében azonos közigazgatási ügyben szintén súlyos késedelemmel függesztették fel „az alperesek” az eljárásokat és a felfüggesztés jogszerűségéről nem hoztak döntést. A mulasztásaikat a perben lényegében elismerték.

A felperesi álláspont szerint a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek igazolása alapján a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalának lenne helye. Az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, mert az indokolásából nem derül ki, hogy miért került sor a kereset elutasítására. Az elsőfokú bíróság a jogmegóvási érdekét kifejezetten elismerte, hiszen tényként rögzítette az alperesek súlyos mulasztását, vagyis azt,

hogy a fellebbezések elbírálására nem került sor. Tévesen jutott arra a következtetésre, hogy teljesítést követelhetett volna és azt sem határozta meg, hogy ezalatt az alperesek eljárását vagy a mulasztásból eredő kárigény érvényesítését értette. Teljesítést azonban nem követelhetett egyrészt azért, mert a kereset nem a 2005. évi XVII. törvényen alapul, nem kéri és nem is kérheti az alperesek kötelezését az eljárás folytatására. A mulasztás és ezzel együtt a jogsérelem már bekövetkezett, függetlenül attól, hogy az alperesek később eleget tettek-e a kötelezettségüknek. Másrészt a közigazgatási eljárás befejezéséig nem lehet meghatározni a kárt, ezért kárigényt még nem érvényesíthet. Ez a körülmény azonban kizárólag a második kereseti kérelem elutasítását eredményezhette volna. Az elsőfokú ítélet ugyanis arra sem volt figyelemmel, hogy a kereset két egymás melletti megállapítási keresetet tartalmazott. Az elsőfokú bíróság ezeket nem különítette el, ilyen módon indokolási kötelezettségét is megsértette. Jogszabálysértő az elsőfokú ítélet azért is, mert az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján a bizonyítási teherről, a bizonyítás sikertelenségének következményeiről. Tévesen határozta meg továbbá a pertárgy értékét. Az utolsó tárgyaláson előadott pertárgy érték nem a Pp. szerinti pertárgy értéknek minősül, csupán azt akarta bemutatni, hogy az alperesi mulasztás egy éve blokkolja mintegy 30.000.000 Ft támogatás kifizetését. Valójában a pertárgy érték nem meghatározható, mert a per tárgyát nem az alperesi határozatok képezik, hanem az alperesek mulasztásának a megállapítása. Mindezek alapján tévesen döntött az elsőfokú bíróság a kereseti illeték összegéről. A megállapított ügyvédi munkadíj pedig az I. rendű alperesi jogi képviselő által kifejtett munkával és a per bonyolultságával nem áll arányban, ezért azt mérsékelni szükséges.

A II. rendű alperesi jogutód fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, lényegében annak helyes indokai alapján. Kifejtette, hogy a felperesnek a jogelődjéhez felterjesztett fellebbezését azért bírálta el csak az ügyintézési határidőn túl, mert a téves jogorvoslati tájékoztatást követően a fellebbezés a minisztérium több főosztályához is elkerült, de egyik sem tudta megállapítani a hatáskörét. Végül a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasították figyelemmel arra, hogy a határozat ellen bírósági felülvizsgálatnak van csak helye a Ket. 100. § (1) bekezdés e) pontja és ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint. A késelem, az eljárási jogszabálysértés ugyanakkor az ügy érdemére nem volt kihatással. Hangsúlyozta, hogy kártérítési követelés esetén megállapítási keresetnek nincs helye. Az adott esetben pedig a kereset sem tényként, sem összszerszerűen nem utal a bekövetkezett kárra.

Amennyiben a felperes az alperesi hatóságok eljárás lefolytatására való kötelezését kívánja, úgy a Pp. módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 2. §-ának (1) bekezdése alapján kell keresetet benyújtania az illetékes közigazgatási és munkaügyi bírósághoz. Ugyanígy csak közigazgatási perben vizsgálható felül az alperesek által hozott közigazgatási döntések jogszerűsége. A Pp. 123. §-ára alapított kereset alapján közigazgatási döntés felülvizsgálatára, alperesi hatóság eljárásra való kötelezésére nincs lehetőség.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult lényegében annak helyes indokai alapján. Utalt rá, hogy a felperes a keresetében a kártérítés feltételei közül csak egyet, a jogellenes magatartást emelte ki és nem terjesztett elő két önálló keresetet.

A fellebbezés az I. rendű alperessel szemben nem megalapozott, a II. rendű alperessel szemben hozott elsőfokú ítélet érdemben nem bírálható felül.

Az elsőfokú bíróság a tényállást lényegében helyesen állapította meg, az I. rendű alperessel szemben hozott érdemi döntésével a per főtárgya tekintetében az ítéletábra egyetért, a II. rendű alperes tekintetében viszont a per megszüntetésének volt helye az alábbiak szerint.

A másodfokú eljárásban elsődlegesen a felperes keresetének tartalmát kellett vizsgálni figyelemmel arra, hogy a fellebbezésben előadottak szerint az elsőfokú bíróságnak két önálló kereseti kérelemről kellett volna döntenie. A keresetlevélben foglaltak értelmében a felperes az I. rendű alperessel szemben kérte annak megállapítását, hogy jogellenes mulasztást követett el, továbbá annak a megállapítását, hogy ennek okán megilleti az a jog, hogy az I. rendű alperestől kártérítést követeljen. Ennek alapján a kereset tartalma szerint egy ún. pozitív megállapítási keresetnek minősül, vagyis a felperes egy jog, az adott esetben a kártérítési jog fennállását kérte megállapítani. A kereset célja nyilvánvalóan az anyagi jogerő előidézése volt a jogalap tekintetében. A kártérítés, mint vitatott jog fennállása azonban a régi Ptk. 339. §-a alapján csak akkor állapítható meg, ha a kár bekövetkezett, az alperes jogellenesen járt el, továbbá a magatartása és a kár között fennáll az okozati összefüggés. A jogalap körébe tartozik még az esetleges kármegosztás aránya is. A felperes második megállapítás iránti keresete tehát csak akkor lehetne megalapozott, ha a fenti körülmények vonatkozásában állást lehet foglalni, és ezen körülményeknek az egyike éppen az első kereseti kérelemben megjelölt jogellenes magatartás. Mindezek alapján helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felperes keresetét nem két önálló megállapítási keresetként és a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállása szempontjából vizsgálta. Helyesen mutatott rá arra is, hogy kártérítési igény esetén a jogalapot külön perben nem lehet megállapítani. Ennek oka az, hogy megalapozott kártérítési igénynél fogalmi elem a kár, ennek bekövetkezése esetén pedig a kereset marasztalásra is irányulhat. A felperes megállapítási keresete tehát önmagában a Pp. 123. §-ában meghatározott konjunktív feltételek fennállásának hiánya miatt nem alapos az I. rendű alperessel szemben.

A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság olyan eljárási szabálysértéseket követett el, amelyek miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése lenne indokolt. Az elsőfokú ítéletből megállapítható a kereset elutasításának indoka, ennek lényegével az ítéletábra a fentiekben kifejtettek szerint egyetértett. Az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján fennálló tájékoztatási kötelezettségét, mert a kereset eljárásjogi okból nem volt megalapozott, így nem voltak olyan bizonyításra szoruló tények, amelyek vonatkozásában a feleket tájékoztatni kellett volna.

Helyesen hivatkozott ugyanakkor a felperes arra, hogy a Pp. 24. §-ának (1) bekezdése alapján a pertárgy értéke jelen esetben nem meghatározható, hiszen a kereset csak általában és nem egy meghatározott összegre vonatkozóan irányult az I. rendű alperes kártérítési felelősségének a megállapítására. Erre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítéletnek az illeték viselésével kapcsolatos rendelkezését részben megváltoztatta és az államnak fizetendő illeték összegét 36.000 Ft-ra leszállította. Az eljárás terjedelmére, a kereset összetettségére, a tárgyalások és az előkészítő iratok számára tekintettel ugyanakkor az I. rendű alperes részére megítélt ügyvédi munkadíjból álló perköltséget nem látta eltűzottnak, ezért annak mérséklésére nem látott lehetőséget.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az I. rendű alperes vonatkozásában az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset szintén a kártérítési felelősség megállapítására irányult. A Pp. 130. § (1) bekezdésének g) pontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának van helye, ha a munkáltató helytállási kötelezettsége körébe tartozó személyhez fűződő jogot sértő tevékenység és egyéb károkozás miatt a pert a munkavállaló ellen indították. A 2010. évi XLIII. törvény 7. §-ának (1) bekezdése értelmében a miniszter a tevékenységét állami vezetői szolgálati jogviszony keretében látja el, vagyis a II. rendű alperesre a Pp. fenti szakaszt alkalmazni kell. Erre tekintettel vele szemben a másodfokú bíróság a Pp. 251. §-ának (1) bekezdése

alapján a 157. § értelmében a pert megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű alperest érintő részében hatályon kívül helyezte.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű alperesnek az ügyvédi munkadíjból, a II. rendű alperesnek pedig a jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, amelyet az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel állapított meg.

Budapest, 2015. február 11.

. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

Takácsné dr. Kükáló Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő